

[Justitsministeren]

(Lovforslag nr. L 105).

Lovforslaget tilsigter at tilvejebringe hjemmel for, at en kommune kan sammenlægge brandkommissionen og civilforsvarskommissionen til en beredskabskommission. Forslaget forudsætter en samtidig ændring af civilforsvarsloven i overensstemmelse med det fremsatte forslag herom.

Indenrigsministeriet igangsatte i 1977 et udvalgsarbejde om civilforsvar og brandvæsen m. v. Udvalget fik blandt andet til opgave at udarbejde forslag til etablering af et lokalt beredskab omfattende det nuværende civilforsvar og brandvæsen i kommunerne som én organisation.

Udvalget har i sin betænkning, der blev afgivet i 1978, gennemgået en række fordele og ulemper ved forskellige grader af samordning eller integration af det kommunale brandvæsen og civilforsvar. Udvalget har konstateret, at der på det gældende lovgrundlag er gennemført samordning i varierende grad i ca. 40 af landets primærkommuner. Udvalget har ikke fundet grundlag for at foreslå en obligatorisk samordning eller integration af væsenerne, men har fundet behov for, at brandloven og civilforsvarsloven ændres således, at det bliver muligt for en kommune med såvel brandkommission som civilforsvarskommission at bestemme, at disse skal sammenlægges til en beredskabskommission, hvis det findes ønskeligt eller hensigtsmæssigt.

Lovforslaget tilsigter at gennemføre udvalgets forslag om at give den enkelte kommune mulighed for at foretage denne sammenlægning. Udvalget har fundet, at den enkelte kommune er bedst egnet til at foretage den samlede hensigtsmæssighedsvurdering, herunder vedrørende de praktiske fordele ved en sammenlægning. I overensstemmelse hermed indeholder lovforslaget ikke særlige kriterier for anvendelse af beføjelsen til sammenlægning.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om personnavne.

(Lovforslag nr. L 106).

Lovforslaget, der afløser den gældende navnelov fra 1961, skal især gennemføre navneretlig ligestilling mellem mænd og kvinder og mellem børn i og uden for ægteskab.

Ifølge de gældende regler får et barn i ægteskab ved fødslen faderens navn, medens et barn uden for ægteskab får moderens navn. Efter lovforslaget får børn – hvad enten de er født i eller uden for ægteskab – ved fødslen forældrenes efternavn, såfremt forældrene har samme efternavn. Hvis forældrene ikke har samme efternavn, kan de vælge, om barnet skal have sin fars eller sin mors navn.

Med hensyn til ægtefællers navn er det i dag sådan, at kvinden ved ægteskabets indgåelse automatisk får mandens navn, medmindre hun erklærer at ville beholde sit hidtidige navn. Efter forslaget beholder ægtefællerne ved indgåelse af ægteskab deres hidtidige navne. Ønsker de at føre samme efternavn, kan den ene ægtefælle ved anmeldelse til vielsemyndigheden antage den anden ægtefælles navn.

Navneloven er ifølge sagens natur en lov, der har betydning for os alle. Det er derfor et vigtigt område, hvor man fra lovgivningens side kan markere en ligestilling mellem kvinder og mænd og mellem børn i og uden for ægteskab. Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget er ligestilling ikke alene et spørgsmål om lovregler, men nok så meget et spørgsmål om befolkningens holdning. En kønsneutral lovgivning kan imidlertid medvirke til den nødvendige holdningsændring.

Lovforslaget bygger på principperne i det forslag til ændring af navneloven, som medlemmer af det radikale venstre fremsatte i foråret 1980. Forslaget blev under 1. behandlingen positivt modtaget af ordførerne fra samtlige partier og har været den indirekte anledning til, at justitsministeriet nu har udarbejdet det foreliggende lovforslag. Jeg vil derfor gerne takke det radikale venstre for deres initiativ.

Som jeg anførte under behandlingen af det radikale lovforslag, var der i forslaget nogle uafklarede spørgsmål. Det var således holdt åbent, hvad der skal gælde, hvis forældre med forskelligt efternavn ikke anmelder et efternavn for barnet. Der var heller ikke taget stilling til, om efternavne, der er erhvervet på grundlag af ægteskab, de såkaldte gif-

[Justitsministeren]

tenavn, skal kunne videregives til børn med andre end den ægtefælle, som man har navnet fra, og til senere ægtefæller.

Med hensyn til spørgsmålet om barnets efternavn i tilfælde, hvor forældre med forskelligt efternavn ikke anmelder et efternavn for barnet, har justitsministeriet fundet, at loven navnlig af hensyn til barnet bør indeholde en hjælperegulering for disse undtagelsestilfælde. Det foreslås derfor, at barnet, hvis forældrene ikke inden 1 år efter barnets fødsel har anmeldt et efternavn for barnet, får moderens efternavn. Forslaget svarer i alt væsentligt til en ordning, der for nylig er gennemført i Norge, og som overvejes i Sverige og Finland. Når valget er faldet på moderens navn, skyldes det ønsket om fælles regler for børn i og uden for ægteskab.

Med hensyn til giftenavnene foreslås det, at børn ved den første navngivning skal kunne tillægges et giftenavn, som en af forældrene bærer ved barnets fødsel. Efter de gældende regler er dette kun muligt for børn uden for ægteskab. Efter forslaget kan giftenavnet derimod ikke videregives til en senere ægtefælle. Også på dette område svarer forslaget i alt væsentligt til de regler, der er gennemført eller overvejes i de andre nordiske lande, og indebærer efter justitsministeriets opfattelse et passende kompromis mellem hensynet til navnebeskyttelsen og hensynet til at give forældre og børn rimelige muligheder for navnefællesskab.

Ud over den navneretlige ligestilling indeholder forslaget også enkelte andre reformer. Således foreslås det, at børn over 15 år skal samtykke i ændring af barnets navn. Jeg finder det vigtigt, at der sikres større børn medbestemmelse i et så personligt spørgsmål. Det kan naturligvis diskuteres, hvor aldersgrænsen skal sættes. Vi har overvejet en 12 års grænse, men har, især af hensyn til barnet selv, foretrukket en aldersgrænse på 15 år.

Endelig kan jeg nævne, at der i administrativ henseende foreslås nogle forenklinger i behandlingen af sager om navneforandring. I en række tilfælde kræves i dag et navnebevis fra overvågeren, også i tilfælde, hvor tilladelse til navneforandring gives helt kulant og ikke kræver nogen egentlig sagsbehandling. Det foreslås, at navneforandring i disse tilfælde kan ske ved anmeldelse til ministerialbogen eller vielsemyndigheden. Jeg

tror, at dette vil betyde en gavnlig rationalisering af behandlingen af disse sager.

Med disse ord skal jeg anmode om en velvillig behandling af lovforslaget.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Behandling af sager af mindre værdi).
(Lovforslag nr. L 107).

Lovforslaget tilsigter at give grundlag for en lettere og billigere adgang for befolkningen til at få dagliglivets retskonflikter afgjort ved domstolene.

Twister om mindre værdier kan som andre retstvister indbringes for domstolene. Der er imidlertid næppe tvivl om, at en lang række af dagliglivets retskonflikter ikke indbringes for domstolene, fordi den forurettede anser domstolsvejen for kompliceret, langsom og bekostelig, og måske også fordi nogle mennesker føler sig usikre ved at skulle møde frem i retten med deres sag. Det må endvidere antages, at de samme grunde ofte afholder den sagsøgte part fra at fremsætte indsigelse mod sagsøgerens påståede krav.

Behovet for enkle og billigere regler om behandling af tvister inden for forbrugerområdet førte i 1975 til oprettelse af forbrugerklagenævnet. Forbrugerklagenævnet og de private klage- og ankenævner har i vidt omfang kunnet imødekomme behovet for nemt og billigt at kunne opnå en afgørelse af sager, som har karakter af forbrugersager. Efter min opfattelse består der et tilsvarende behov for at forenkle og billiggøre behandlingen af andre af dagliglivets sager som f. eks. sager om ansættelsesforhold, sager i forbindelse med ophævelse af faste samlivsforhold, erstatningssager, sager om pengelån og sager i forbindelse med erhvervelse af fast ejendom eller ejerlejlighed. Det samme gælder med hensyn til de forbrugersager, som ikke er omfattet af forbrugerklagenævnets eller de godkendte klagenævns kompetence, eller som er uegnet til nævnsbehandling.

Justitsministeriet har overvejet, om domstolsbehandlingen kunne gøres billigere for parterne ved i videre omfang at give fri proces med beskikkelse af advokat og ved i højere grad at lade det offentlige bære udgifterne i sager, hvori der er meddelt fri proces.